

**Wymagania z języka polskiego dla klasy siódmej opracowane
do programu języka polskiego „Między nami” GWO
obowiązujące w roku szkolnym 2024/2025**

SEMESTR I

Ocena dostateczna - wymagania podstawowe:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

Uczeń świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników, żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o jej powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie, określa tematykę wysłuchanego utworu; ocenia wartość wysłuchanego tekstu, rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym, wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu, rozpoznaje komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi.

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

Uczeń podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym, nazywa różne motywy postępowania bohaterów, określa problem poruszony w utworze i ustosunkowuje się do niego, identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki, charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu, wskazuje podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, inwokację, wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie, rozróżnia takie gatunki poezji, jak pieśń, hymn, identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze, odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości, rozumie znaczenie terminów *realizm* i *fantastyka*, odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania, podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej, zna cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy **trenu**, **pieśni** i ballady, rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście, samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje w odpowiednich źródłach, sporządza prosty przypis, wyszukuje informacje w indeksie i przypisach, rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji, analizuje symbole i alegorie występujące w tekstach kultury, dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie, wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich, analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury, wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim.

II. Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

Uczeń pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska, zachowuje trójdzieloną kompozycję dłuższej wypowiedzi, w tym w przemówieniu, stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów, rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia, stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki

mowy, uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury, dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację, uczestniczy w omówieniu recytacji własnej, koleżanek i kolegów, redaguje rozprawkę z tezą bądź hipotezą, formułuje odpowiednie argumenty i popiera je odpowiednimi przykładami, pisze wywiad, stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi, zachowuje poprawność językową i stylistyczną tworzonego tekstu, wykazuje dbałość o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną, opisuje przeżycia wewnętrzne własne, bohatera literackiego, opisuje dzieło malarskie; odczytuje sensy przenośne w tekstach kultury, takich jak obraz, plakat, grafika, w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji, recytuje tekst poetycki, podejmuje próbę interpretacji głosowej z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji.

III. Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

Uczeń dostrzega błędy językowe i potrafi je skorygować, stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową w zakresie:

- fonetyki (zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe; wie, na czym polega zjawisko upodobień pod względem dźwięczności), dostrzega rozbieżności między mową a pismem,
- słowotwórstwa i słownictwa (wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, rodzina wyrazów; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym), zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, świadomie wzbogaca zasób własnego słownictwa o przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., odróżnia synonimy od homonimów.

Jeśli uczeń opanuje około połowy tych umiejętności, a większość umiejętności stosuje z pomocą nauczyciela, otrzymuje ocenę dopuszczającą. Jeśli uczeń opanuje mniej niż połowę powyższego materiału i nie potrafi zastosować podstawowej wiedzy nawet z pomocą nauczyciela, otrzymuje ocenę niedostateczną.

Ocena dobra i bardzo dobra – wymagania rozszerzone: Uczeń opanował wszystkie podstawowe umiejętności, a ponadto:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

Uczeń słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu, interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy.

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

Uczeń płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego, odczytuje tekst na poziomie przenośnym i symbolicznym, wartościuje zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych, ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, takich jak perswazja, manipulacja itp., określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii, interpretuje symbole występujące w różnych tekstach kultury.

II. Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

Uczeń udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód, aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji, charakteryzując postać fikcyjną, ocenia jej zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych, analizuje uczucia własne i bohaterów literackich, próbuje interpretować głosowo wygłaszany tekst, m.in. przez poprawne stosowanie pauz w tekście zawierającym przerzutnie, krytycznie, rzeczowo omawia oraz ocenia recytację własną i kolegów, pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym, dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy, posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania, posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu i monologu, opisu, charakterystyki, zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) oraz pisma użytkowe, odwołując się do kontekstów, tworzy rozprawkę z tezą lub hipotezą.

III. Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

Uczeń wykorzystując wiedzę o języku, analizuje elementy językowe w tekstach kultury jako świadome kształtowanie warstwy stylistycznej tekstu, świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania w zakresie fonetyki, fleksji, składni, słownictwa.

Na ocenę bardzo dobrą semestralną i końcoworoczną uczeń musi opanować powyższe wymagania w stopniu pozwalającym na uzyskiwanie częściowych ocen bardzo dobrych ze sprawdzianów (90% i więcej) i innych form sprawdzania umiejętności. Na ocenę dobrą – w większej części (około 75%).

Ocena celująca:

Jeśli uczeń posiada wiedzę i umiejętności spełniające w całości wymagania z siódmej klasy szkoły podstawowej, co jest udokumentowane częściowymi ocenami celującymi ze sprawdzianów, oraz samodzielnie i twórczo rozwija swoje uzdolnienia, np. poprzez udział w konkursach i projektach przedmiotowych, uzyskuje z przedmiotu ocenę celującą semestralną lub roczną (jeśli zaprezentuje indywidualny pokaz wiedzy i umiejętności w Tygodniu Nauki).

Ocenianiu kształtującemu podlegają bieżące wypowiedzi ustne, nowe treści i umiejętności gramatyczne (słowotwórstwo, fonetyka), prace pisemne: rozprawka.

SEMESTR II

Ocena dostateczna - wymagania podstawowe:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

Uczeń świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników, żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o jej powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie, określa tematykę wysłuchanego utworu; ocenia wartość wysłuchanego tekstu, rozróżnia teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym, wybiera potrzebne informacje z wysłuchanego tekstu, rozpoznaje komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi.

CZYTANIE UTWORÓW LITERACKICH I ODBIÓR TEKSTÓW KULTURY

Uczeń podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przerośnym, nazywa różne motywy postępowania bohaterów, określa problem poruszony w utworze i ustosunkowuje się do niego, identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki, charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu, wskazuje podstawowe środki wyrazu artystycznego wypowiedzi, w tym: neologizm, prozaizm, porównanie, inwokację, symbol, alegorię, wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie, rozróżnia takie gatunki poezji, jak pieśń, hymn, identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze, odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości, rozumie znaczenie terminów *realizm* i *fantastyka*, odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści, opowiadania, podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej, zna cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy **trunu**, **pieśni** i ballady, rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście, samodzielnie wyszukuje potrzebne informacje w odpowiednich źródłach, sporządza prosty przypis, wyszukuje informacje w indeksie i przypisach, analizuje symbole i alegorie występujące w tekstach kultury, dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie, wskazuje w balladzie elementy typowe dla różnych rodzajów literackich, analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury, wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim.

II. Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

Uczeń pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logiczną i spójną wypowiedzi, wyraża własne zdanie i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska, zachowuje trójdzielny kompozycję dłuższej wypowiedzi, w tym w przemówieniu, stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów, rozróżnia środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia, stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy, uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury, dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację, uczestniczy w omówieniu recytacji własnej, koleżanek i kolegów, redaguje rozprawkę z tezą bądź hipotezą, formułuje odpowiednie argumenty i popiera je odpowiednimi przykładami, pisze wywiad, stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi, zachowuje poprawność językową i stylistyczną tworzonego tekstu, wykazuje dbałość o estetykę zapisu oraz poprawność ortograficzną i interpunkcyjną, opisuje dzieło malarskie; odczytuje sensy przerośne w tekstach kultury, takich jak obraz, plakat, grafika, w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji, recytuje tekst poetycki, podejmuje próbę interpretacji głosowej z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji.

III. Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

Uczeń dostrzega błędy językowe i potrafi je skorygować, stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową w zakresie:

- fleksji (stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie partykuły *nie* z różnymi częściami mowy, rozumie konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika, przekształca konstrukcję bierną na czynną i odwrotnie, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany)
- składni (wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie).

Jeśli uczeń opanuje około połowy tych umiejętności, a większość umiejętności stosuje z pomocą nauczyciela, **otrzymuje ocenę dopuszczającą**. Jeśli uczeń opanuje mniej niż połowę powyższego materiału i nie potrafi zastosować podstawowej wiedzy nawet z pomocą nauczyciela, **otrzymuje ocenę niedostateczną**.

Ocena dobra i bardzo dobra – wymagania rozszerzone: Uczeń opanował wszystkie podstawowe umiejętności, a ponadto:

I. Kształcenie literackie i kulturowe

SŁUCHANIE

Uczeń słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega i ocenia zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych tekstu, interpretuje wysłuchany tekst, uwzględniając intencję jego nadawcy.

CZYTANIE TEKSTÓW PISANYCH I ODBIÓR INNYCH TEKSTÓW KULTURY

Uczeń płynnie czyta teksty współczesne i dawne, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania, intonacji oraz uwzględnia budowę wersyfikacyjną, a także organizację rytmiczną utworu poetyckiego, odczytuje tekst na poziomie przenośnym i symbolicznym, ocenia zachowania i postawy bohaterów, uwzględniając motywy ich postępowania i odwołując się do ogólnie przyjętych zasad moralnych, ustosunkowuje się do różnych sposobów oddziaływania tekstu na odbiorcę, określa funkcję środków artystycznego wyrazu, a zwłaszcza symbolu i alegorii, interpretuje symbole występujące w różnych tekstach kultury.

II. Tworzenie wypowiedzi (elementy retoryki, mówienie i pisanie)

Uczeń udowadnia swoje racje za pomocą rzeczowych argumentów ułożonych w logiczny wywód, aktywnie uczestniczy w dyskusji, używając środków językowych wyrażających stosunek mówiącego do przedstawianych treści i nawiązując do wypowiedzi przedmówców, podejmuje próby prowadzenia dyskusji, charakteryzując postać fikcyjną, ocenia jej zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych norm moralnych, analizuje uczucia własne i bohaterów literackich, próbuje interpretować głosowo wygłaszany tekst, m.in. przez poprawne stosowanie pauz w tekście

zawierającym przerzutnie, krytycznie, rzeczowo omawia oraz ocenia recytację własną i kolegów, pisze wypowiedzi logiczne, spójne i przejrzyste pod względem kompozycyjnym i poprawne pod względem językowym, stylistycznym, ortograficznym oraz interpunkcyjnym, dobierając odpowiednie słownictwo, tworzy tekst wyrażający intencje nadawcy, posługuje się odpowiednimi argumentami i przykładami w celu uzasadnienia własnego zdania, posługując się bogatym słownictwem, redaguje różne formy wypowiedzi, m.in. opowiadanie z elementami dialogu i monologu, opisu, charakterystyki, zróżnicowane stylistycznie i funkcjonalnie opisy, recenzję i notatkę (różnorodne postaci) oraz pisma użytkowe, odwołując się do kontekstów, tworzy rozprawkę z tezą lub hipotezą.

III. Kształcenie językowe (gramatyka języka polskiego, komunikacja językowa i kultura języka, ortografia i interpunkcja)

Uczeń wykorzystując wiedzę o języku, analizuje elementy językowe w tekstach kultury jako świadome kształtowanie warstwy stylistycznej tekstu, świadomie stosuje wiedzę językową w zakresie treści materiałowych przewidzianych programem nauczania w zakresie fonetyki, fleksji, składni, słownictwa.

Na ocenę bardzo dobrą semestralną i końcoworoczną uczeń musi opanować powyższe wymagania w stopniu pozwalającym na uzyskiwanie cząstkowych ocen bardzo dobrych ze sprawdzianów (90% i więcej) i innych form sprawdzania umiejętności. Na ocenę dobrą – w większej części (około 75%).

Ocena celująca:

Jeśli uczeń posiada wiedzę i umiejętności spełniające w całości wymagania z siódmej klasy szkoły podstawowej, co jest udokumentowane cząstkowymi ocenami celującymi ze sprawdzianów, oraz samodzielnie i twórczo rozwija swoje uzdolnienia, np. poprzez udział w konkursach i projektach przedmiotowych, uzyskuje z przedmiotu ocenę celującą semestralną lub roczną (jeśli zaprezentuje indywidualny pokaz wiedzy i umiejętności w Tygodniu Nauki).

Ocenianiu kształtującemu podlegają bieżące wypowiedzi ustne, nowe treści i umiejętności gramatyczne (fleksja - imiesłowy), prace pisemne: recenzja.

Powyższe wymagania są zgodne są z Rozporządzeniem Ministra Edukacji z dnia 28 czerwca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U z 2024 r. poz. 996).